

Kontroverzní těžba štěrkopísku v Uherském Ostrohu: Vyhraje soukromý, či veřejný zájem?

Už od roku 2006 plánuje soukromá firma těžit v lokalitě štěrkopísek. Problém je, že v blízkosti ložiska se nachází významný vodní zdroj, zásobující přes 140 tisíc obyvatel Jihomoravského kraje pitnou vodou. Navzdory trvajícím odporu ze strany obcí, veřejnosti a dalších subjektů získává těžář jedno povolení za druhým. Jak je to vůbec možné a jaké má obec možnosti se proti takovému záměru bránit?

Lokalita se nachází v katastrálním území Uherského Ostrohu, v záplavové oblasti řeky Moravy a v místech, kde jsou podzemní vody jímány ve zdroji Bzenec-komplex a následně upravovány na vodu pitnou v úpravě vody Bzenec-Přívov. Těžba štěrkopísku by mohla ohrozit zdroj pitné vody zejména odstraněním pokryvné půdní vrstvy, která spolehlivě chrání podzemní vody před vnějšími vlivy a možným přímým znečištěním. Umístění záměru těžebního prostoru je totiž zamýšleno pár set metrů od nejbližší studny a především v místech, kudy proudí významná část podzemních vod směrem k jímacímu území. Těžební záměr sice obsahuje nástin technického řešení pro případ kontaminace těžebního jezera, avšak toto řešení nevychází ze skutečných hydrogeologických poměrů daného místa a navíc je v reálných podmínkách technicky neproveditelné. Tyto závěry vychází z odborných hydrogeologických posudků.

UNIKÁTNÍ VODNÍ ZDROJ A SUCHO

„Ohrožení zdrojů pitné vody obecně vidím dvojí – způsobené přírodními jevy a člověkem (nedbalostí nebo úmyslně),“ popisuje stav Ing. Vlastimil Petřík, starosta města Uherský Ostroh, a pokračuje: „Město Uherský Ostroh je ve velmi specifické geografické poloze, leží na hranici dvou krajů Zlínského a Jihomoravského, přičemž tok řeky Moravy rozděluje město na dvě části. Na severu obce na levém břehu Moravy je více než 70 let těžen štěrkopísek a tato lokalita je zdrojem pitné vody pro Uherskohradištsko (ZLK), voda je odebírána jak z vrtů, tak z povrchového jezera. Z tohoto zdroje je zásobováno i město. Když v roce 1997 přišly povodně, povodňová vlna tento zdroj pitné vody zaplavila a stát následně investoval nemalé finanční prostředky do budování protipovodňových hrází na ochranu obcí ležících na levém břehu Moravy včetně ochrany tohoto zdroje pitné vody. Proto je pravý břeh Moravy koncipován jako přelivový a zmíněný prostor je aktivní záplavovou zónou, která probíhá lužním lesem

a také prostorem nové plánované těžby na jihu obce – jiné řešení neexistuje. Při současném stavu je zdroj pitné vody Bzenec – komplex, sloužící pro Hodonínsko (JMK) chráněn přirozeně nepropustnými vrstvami. Otevřením těžebního jezera by došlo k jejich narušení a trvalému poškození přirozené ochrany.“

SOUČASNÝ STAV A VÝVOJ KAUKY

Ministerstvo životního prostředí opakovaně deklarovalo svou vůli situaci koncepčně řešit a všechny vodní zdroje chránit. Ministr Richard Brabec do médií v loňském roce několikrát uvedl, že sucho je v České republice zásadní problém, přičemž nejhorší situace je právě na jižní Moravě. Přesto je záměr nadále prosazován, na čemž má nemalý podíl právě i samotné Ministerstvo životního prostředí (MŽP). Dotčeným subjektům proto nezbyvá než využít veškeré (nejen) právní prostředky, které by mohly realizaci záměru zabránit.

„MŽP před vydáním stanoviska detailně vyhodnotilo vliv na podzemní vody a případná rizika spojená s těžbou. Z hlediska předběžné opatrnosti si MŽP nechalo nad rámec zákona zpracovat rozhodčí hydrogeologický posudek, který možnost realizace záměru potvrdil. Připomínky, které se s drobnou obměnou objevují dodnes, byly vyhodnoceny a vyřešeny před vydáním stanoviska. Veškeré nové odborné materiály, které se týkají proveditelnosti záměru a byly k dispozici po vydání stanoviska EIA, musí být použity a uplatněny v povolujících řízeních k záměru, tedy u příslušného báňského úřadu – to je postup v minulosti judikovaný soudem,“ sděluje MŽP ústy své tiskové mluvčí Petry Roubíkové.

„Trvám na tom, že těžba v této lokalitě je nejméně vhodná ze všech možností, které nabízí tento kraj. Při obhajobě povolení těžby se argumentuje bezproblémovými jinými těžebními jezery, kde se srovnávají neporovnatelné lokality jak místně, tak i z časového hlediska. Rozumím tomu, že mocnost a kvalita štěrku jsou asi mimořádné, a pochopil bych rozhodnutí státu dát přednost využití těchto zásob pro mimořádné bezpečnostní a život zajišťující státní stavby, pokud by nebylo jiné řešení, ale ne pro komerční využití neznámo kde,“ dodává Vlastimil Petřík. Obvodní báňský úřad v Brně (OBÚ Brno) vydal rozhodnutí o určení dobývacího prostoru. Proti tomuto rozhodnutí se správce ohrožovaného zdroje pitné vody VaK Hodonín a společně s ním 25 obcí, které jsou z tohoto zdroje zásobo-

Vlastimil Petřík: Vlastnické vztahy by mohly pomoci

Dvanáct let probíhající řízení o určení dobývacího prostoru nezahrnuje řešení majetkových vztahů v tomto území – podle vyjádření zainteresovaných státních orgánů to je jen čára na mapě. Pokud se dostaneme dále k řízení o povolení hornické činnosti, tedy povolení samotné těžby, vstoupí již do řízení vlastnické vztahy a věřím, že výrazný podíl pozemků ve vlastnictví města může zamezit povolení k těžbě. Nepřipouštím samozřejmě možnost, že by zastupitelstvo města změnilo přístup k ochraně tohoto zdroje pitné vody. Dalším prostředkem je ochrana využití území územním plánem. Město má platný územní plán z přelomu let 2012/2013, kdy vstupovala v platnost novela stavebního zákona a měnilo se znění několika paragrafů, týkajících se i využití nezastavěného území a tady vznikl spor o jeho výklad,

který se vleče celým řízením o určení dobývacího prostoru. Myslím, že tento spor – zda platný územní plán těžbu umožňuje nebo neumožňuje, bude muset rozhodnout až soud.

Obce využívající pátý největší zdroj podzemní pitné vody v republice si uvědomují jeho jedinečnost a kvalitu a přirozeně si je chtějí chránit. Uherský Ostroh jako správce katastrálního území a majitel části pozemků je účastníkem všech řízení a bude využívat všech dostupných právních prostředků, aby hájil své zájmy v území. Pokud nás neochrání zákony, těžko se dá něco dělat. Věřím ale, že od povolení těžby jsme daleko a že nakonec zvítězí selský rozum a stát si uvědomí priority života na této planetě, že dobývací prostor zůstane jen tou deklarovanou čarou na mapě a podzemní nerostné bohatství zůstane jako železná rezerva pro možné využití dalšími generacemi.

Martina Bílová: Nevěřím, že někdo uhlídá a zajistí splnění 58 podmínek stavby

Rizika těžby šterkopísku v jímacím území jsou kvantitativní i kvalitativní. Neuvěřitelný je také ekonomický přínos jímaní vody ve srovnání s těžbou šterku. Pro stát je příjem za odběr vody z prameniště Bzenec ročně asi 13,5 mil. Kč, zatímco v případě těžby šterku o plánovaném objemu 200 tis. tun ročně činí zhruba 0,5 mil. Kč. Těžař pak prodá tunu šterku na náš trh za pár set korun za tunu (cena tuny šterkopísku se podle ceníku těžaře pohybuje mezi 70 a 350 Kč), a státu nebo obcím zůstane jen vytěžený zdevastovaný prostor plný povinností a rizik.

Vnímám i ty argumenty, že šterk se těží na mnoha jiných místech bez rizik, ale u každého území se jedná o jiný hydrogeologický model. Data pro EIA byla použita z období po roce 2000, kdy vody byla v zemi spousta a nynější sucha

a nedostatek vody nikdo nepředpokládal. Starostové musí své obce vést s péčí řádného hospodáře a rozhodovat s předběžnou opatrností. Škoda, že to neplatí pro naše ministerstva. Počátkem července navštívil náš kraj ministr životního prostředí Richard Brabec a s krajským úřadem i starosty hovořil především o tématech adaptace na změnu klimatu v regionu, dotacích resortu směřovaných na boj se suchem a hospodaření s vodou v krajině, o zajištění zdrojů pitné vody v obcích. Zeptala jsem se ho, jak souvisí jeho prioritou zajištění pitné vody s procesem povolování těžby šterkopísku na našem území. Podle jeho názoru se jedná o tak komplikovanou a složitou kauzu, že její rozhodování zřejmě připadne soudu, nebo se o ně postará ústavní ochrana vody, kterou navrhuji některé poslanecké kluby. Do té doby nám na ochranu vody nabízí program Dešťovka, který u nás na vesnici praktikujeme už od nepaměti a bez dotací.

Když můj soused bude toužit po stavbě, která může být postavena pouze za dodržení 58 podmínek, budu klidná? A když se něco pokazí, má náš stát možnost nahradit zásobování pitnou vodou z těchto zdrojů jinou vodou? Kde, nebo komu dalšímu tu vodu vezme? Čím ji doveze? Kdo to zaplatí? Jaké postavení má v naší zemi samospráva, když ani 57krát vyslovené NE nestačí pro zastavení tak riskantního záměru?

Nicméně nemám pocit, že bychom boj prohrávali. Proti stanovení dobývacího prostoru se odvolaly jak obce, tak VaK Hodonín a velkou podporu jsme našli také v Senátu, který se kauzou zabýval na základě petice NE Ohrožení pitné vody pro 140 000 lidí! Podepsalo ji 12 000 občanů a senátní projednání jen potvrdilo naše obavy. Naštěstí máme jako odpůrci těžby zastání napříč politickým spektrem, u senátorů Anny Hubáčkové, Jitky Seitlové a u senátní komise VODA-SUCHO poslanců Jany Krutákové a Radka Holomčička, kteří často interpelují v této věci vládu. Přesto jsme v letošním roce z iniciativy starostek a starostů, kteří jsou členy petičního výboru založili také spolek Za vodu pro lidi, z. s., a ve spolupráci s europoslancem Stanislavem Polčákem zvažujeme podání petice k Evropskému parlamentu (více informací najdete na stránkách www.zavoduprolidi.cz).

Když můj soused bude toužit po stavbě, která může být postavena pouze za dodržení 58 podmínek, budu klidná? A když se něco pokazí, má náš stát možnost nahradit zásobování pitnou vodou z těchto zdrojů jinou vodou? Kde, nebo komu dalšímu tu vodu vezme? Čím ji doveze? Kdo to zaplatí? Jaké postavení má v naší zemi samospráva, když ani 57krát vyslovené NE nestačí pro zastavení tak riskantního záměru?

RÍZENÍ O STANOVENÍ DOBÝVACÍHO PROSTORU

Rízení o stanovení dobývacího prostoru lze přirovnat k územnímu řízení. „V rámci územního řízení se totiž stavba umísťuje a právě v tomto řízení se lze ještě proti takovému umístění záměru efektivně bránit. Naopak řízení o povolení hornické činnosti, které následuje po řízení o stanovení dobývacího prostoru, se podobá stavebnímu řízení, ve kterém lze namítat již „pouze“ stavebně-technické řešení stavby, nikoliv však námítky související s umístěním stavby. Z tohoto důvodu je proto výsledek řízení o stanovení dobývacího prostoru zásadní. Účastníky tohoto řízení jsou ze zákona návrhové, fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická práva a jiná práva k pozemkům nebo stavbám mohou být rozhodnutím o stanovení dobývacího prostoru přímo dotčena a obec, v jejímž územním obvodu se dobývací prostor nachází,“ popisuje Mgr.

vány pitnou vodou, a město Uherský Ostroh prostřednictvím svého právního zástupce odvolali. Nyní probíhá odvolací řízení.

PROCES EIA A MOŽNÁ RIZIKA, KTERÉ BY TĚŽBA PŘINESLA

Každý záměr, který může mít významný vliv na životní prostředí, je potřeba primárně posoudit v procesu EIA. Ministerstvo životního prostředí však navzdory výraznému odporu dotčené i odborné veřejnosti vydalo souhlasné závazné stanovisko, čímž těžaři tzv. dalo zelenou pro následující fázi, a to podání žádosti o stanovení dobývacího prostoru. Je tu však několik ale.

Kladné stanovisko EIA bylo vydáno až na potřeby Ministerstvem životního prostředí a až po jeho odebrání z kompetence kraje. „Tehdy jsem prvně slyšela úředníky MŽP říci, že EIA je stanovisko, které se přizpůsobuje,“ komentuje Martina Bílová, starostka obce Tvarožná Lhota.

MŽP si zadalo vypracování posouzení možné těžby Českou geologickou službou (ČGS), která jako odborná organizace Ministerstva životního prostředí vyhodnotila rizika těžby jako neakceptovatelná. To se ovšem zadavateli, tedy ministerstvu, nelíbilo, a označilo posudek ČGS jako nedostačující a neakceptovatelný.

„Posudky renomovaných hydrogeologů a matematický model zpracovaný pro naši společnost Vodovody a kanalizace Hodonín, a. s., (VaK) provozovatele vodního

zdroje na základě naměřených dat tvrzení obsažené ve studii EIA vyvracejí. Při povodni či jakékoli jiné představitelné ekologické havárii může dojít ke vniknutí kontaminované vody do zdroje. O míře a délce trvání znečištění zdroje lze spekulovat. O naší povinnosti a odpovědnosti vůči obyvatelstvu nikoliv,“ varuje ředitel společnosti Vodovody a kanalizace (VaK) Hodonín RNDr. Pavel Koubek, CSc.

Pavel Koubek: Od státu nelze očekávat žádnou pomoc

Kdyby došlo ke znečištění prameniště to té míry, že by technologie úpravy toto znečištění nezvládla, znamenalo by to totální kolaps zásobení 140 000 obyvatel, kterým naše společnost dodává pitnou vodu. Zdroj Bzenec komplex pokrývá zhruba 70 procent spotřeby, přičemž ostatní zdroje nejsou schopny jeho výpadek v žádném případě nahradit. MŽP i ostatní zainteresované státní instituce (s výjimkou Krajské hygienické stanice JM kraje), odvolávající se z našeho pohledu na velmi problematickou studii EIA, trvají na tom, že riziko ohrožení zdroje je přijatelné. Vzhledem k faktu, že klíčový zdroj nemá ani při minimálním riziku výpadku alternativu, musí mít jeho ochrana s ohledem na principy prevence a předběžné opatření absolutní přednost.

VaK Hodonín disponuje omezenými možnostmi relativně rychle aktivizace odstavených lokálních zdrojů, které jsou však z hlediska celkové potřeby zanedbatelné. Soustavně pracujeme na vyhledávání dalších zdrojů podzemních vod. Ve spolupráci s hydrogeology zkoumáme možnosti těžby z větších hloubek, tzv. terciéru. To je ovšem proces, který si vyžádá roky příprav a velké finanční náklady. Výpadek zdroje představujícího 70 procent spotřeby prostě a jednoduše nahradit nelze. Bohužel klíčové rozhodující orgány státu tuto eventualitu vůbec nepřipouštějí. Proti těžbě byly zorganizovány dvě petice s celkovým počtem 25 000 podpisů, které byly projednány v Poslanecké sněmovně a v Senátu – bezvýsledně. Zastupitelstva 70 obcí Hodonínska, Břečlavska a Kroměřížska přijala usnesení vyjadřující nesouhlas s těžbou – se stejným výsledkem. Dosavadní zkušenosti jen potvrzují naše přesvědčení, že od státu žádnou pomoc očekávat nelze.

Kristýna Ryšavá: Jediná možnost je podat žalobu

MŽP vydává k výslednému rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru „pouze“ stanovisko. ČBÚ je pak odvolacím orgánem, který může rozhodnutí OBÚ zrušit či změnit. Pokud tedy ČBÚ vyhodnotí odvolání jako nedůvodné, obec má pouze jedinou možnost, jak se vůči rozhodnutí ČBÚ bránit, a to podat žalobu ke správnímu soudu do dvou měsíců od jeho doručení.

Pokud by došlo k ohrožení zdroje pitné vody pro danou lokalitu, na kom by se dala vymáhat škoda a náprava? Aby vznikl nárok na náhradu škody, musí být splněno několik předpokladů pro založení odpovědnosti za škodu: protiprávní jednání, škoda a příčinná souvislost mezi tímto protiprávním jednáním a škodou. Muselo by se tedy zkoumat, jakým způsobem k ohrožení zdroje pitné vody by fakticky došlo

a kdo je za takové ohrožení skutečně odpovědný. Při vzniku ohrožení zdroje pitné patrně vznikl soudní spor mezi společností, která má jako provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu zajistit, a mezi těžařem. Je proto vždy žádoucí, aby se společnost aktivně řízení o stanovení dobývacího prostoru účastnila, a tím bude fakticky plněna prevenční povinnost ve smyslu § 2900 občanského zákoníku.

Odpovědnost státu upravuje zákon č. 82/1998 Sb., který stanoví podmínky, za které lze škodu po státu uplatňovat. V daném případě by bylo však podle našeho názoru velmi obtížné podmínky splnit.

Samozřejmě ani náhrada škody ve formě peněz, pokud by se jí oprávněný subjekt domohl ať už po těžaři či po státu, by zcela nedokázala nahradit zdroj pitné vody. Pomineme-li skutečnost, že zvláště v dnešní době, kdy celá Česká republika bojuje se suchem, je každý takový zdroj pitné vody sám o sobě velmi cenný.

Jitka Seitlová: Nedostatečné právní ochrana

Podle mého názoru je právní ochrana vodních zdrojů pitné vody ve střetech zájmů na využití území (nejen s těžbou) v CHOPAV a ochranných pásmech zdrojů slabá. Pro náš případ vodní zákon (č. 254/2001 Sb.) uvádí v těchto oblastech zákaz těžby povrchovým způsobem a zemních prací, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod. Přísný zákaz je ale téměř vyloučen současným odkazem na jeho platnost za podmínek nařízení vlády České socialistické republiky ještě z roku 1981. V něm se pro náš případ dozvídáme, že zákaz těžby neplatí, pokud bude ložisko následně vodohospodářsky využito. A tak stačilo, když bylo do záměru těžby doplněno využití podzemní vody pro budoucí závlahy! Stejně málo účinné se ukázalo rozhodnutí o vnějším ochranném pásmu vodního zdroje Bzenec-komplex,

které pro případy, kdy oprávněná osoba vydá kladný posudek, umožňuje ve pásmu téměř veškeré činnosti. Problém nekvalitních znaleckých posudků je přitom všeobecně znám. V Senátu předložím změny posílení ochrany vodních zdrojů v rámci nyní předloženého návrhu novely vodního zákona.

Nadějí nedává ani možnost úplného odpisu zásob ložiska. Horní zákon uvádí možnost odpisu zásob, jejichž dobývání by ohrozilo zákonem chráněné obecné zájmy a význam ochrany převyšuje zájem na vydobytí zásob (§ 14 odst. písm. c) zákona). Situace je pro tento případ snadno využitelná. Návrh na odpis však může podat pouze těžař nebo orgán státní správy životního prostředí.

Kristýna Ryšavá z advokátní kanceláře Frank Bold Advokáti (FBA).

V daném případě se do řízení zapojilo hned několik desítek okolních obcí, Jihomoravský kraj, spolky i jednotlivci a také společnost Vodovody a kanalizace Hodonín a. s. V řízení se k záměru vyjadřují také dotčené orgány, jako například vodoprávní úřad, krajská hygienická stanice, stavební úřad s ohledem na soulad záměru s územním plánem, orgán ochrany zemědělského půdního fondu apod., a to prostřednictvím závazných stanovisek, kterými je příslušný obvodní báňský úřad vázán. Výsledek řízení o stanovení dobývacího prostoru na nich proto do značné míry závisí, jelikož pokud by bylo vydáno byt jen jedno závazné stanovisko nesouhlasné, žádost by musela být zamítnuta.

ZÁVAZNÁ STANOVISKA – KÁMEN ÚRAZU

„Závazná stanoviska jsou v tomto případě největším kamenem úrazu, a to nejen z hlediska věcného, ale i procesního. Konečná podoba všech vydaných závazných stanovisek vychází pouze z podkladů dodaných zájemcem o těžbu, argumenty odpůrců těžby jsou po celou dobu naprosto ignorovány, byt poukazují na fatální chyby v podkladech dodaných těžařem,“ uvádí Kristýna Ryšavá.

Především jde o závazné stanovisko EIA. Od počátku existují důvody, kvůli kterým mělo být vydáno nesouhlasné závazné stanovisko EIA, v průběhu řízení se k nim přidaly další. Společnost Vodovody a kanalizace Hodonín podala v průběhu řízení o stanovení dobývacího prostoru podnět k přezkumu tohoto stanoviska EIA. Ministerstvo životního prostředí si v rámci posouzení podnětu k přezkumu vyžádalo k dané problematice stanovisko od svého poradního orgánu, České geologické služby (ČGS). „Stanovisek bylo nakonec vydáno několik. Velmi podezřelé na tom všem je zejména to, že stanoviska ČGS nebyla v odpovědi na podnět k přezkumu vůbec zmíněna. Jejich existenci tedy Ministerstvo životního prostředí zamítlo. Ke stanoviskům se společnost Vodovody a kanalizace Hodonín dostala až na základě žádosti o informaci,“ uvádí advokátka Ryšavá.

PODEZŘELÉ OKOLNOSTI

Další podezřelou skutečností byl vývoj okolo místní příslušnosti krajské hygienické stanice. Pro záměr bylo původně vydáno souhlasné závazné stanovisko Krajské hygienické stanice Zlínského kraje. Nicméně zdroj pitné vody zásobuje především obyvatele Jihomoravského kraje. Z tohoto důvodu Ministerstvo zdravotnictví pověřilo KHS Jihomoravského kraje k vydání nového závazného stanoviska. Krajský úřad Jihomoravského kraje nechal v roce 2016 vypracovat nezávislý znalecký posudek u Geotestu Brno, který jasně prokázal, že údaje použité pro EIA jsou zastaralé, za současné klimatické situace neplatné. Voda z míst plánované těžby se dostává do míst jímání pitné vody. Odkrytí hladiny podzemní vody těžbou je pak přímým a nejvyšším rizikem pro kvalitu, ale

Petra Roubíčková: MŽP stojí na straně ochrany vod

MŽP stojí jednoznačně na straně ochrany vod, ale také se musí řídit platnými zákony, v tomto případě se jedná o zákon o posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA). V případě Uherského Ostrohu však není podle podkladů dodaných v rámci procesu EIA dán žádný zákonný ani věcný důvod k tomu, aby záměr těžby nemohl být vůbec realizován. Rizika znečištění podzemních vod, která existují u záměru těžby šterkopiskou u Uherského Ostrohu, jsou v podmínkách ČR a ve srovnání se záměry v okolí i v celé ČR běžná a shodná s riziky u již realizovaných záměrů. Stejná potenciální rizika existují u velké většiny ložisek šterkopiskou. Pokud by existovala v rámci procesu EIA jakákoliv vážná pochybnost, MŽP by nevydalo stanovisko souhlasné, ale nesouhlasné. Veškerá

aktuální zjištění, která byla k dispozici po vydání stanoviska EIA, budou podle zákona i existující judikatury Nejvyššího správního soudu prověřena v povolujících řízeních. Nyní probíhá odvolací řízení proti rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru, které vydal báňský úřad. V rámci odvolání bylo napadeno i stanovisko EIA a připomínky zasláné v odvolacím řízení bude řešit rozkladová komise.

i kvantitu surové a následně pitné vody, které není možné ošetřit žádnými reálnými a finančně proveditelnými opatřeními. Provozovatel prameniště pitné vody deklaroval, že v případě ekologické katastrofy v místě těžby nebude šance dostatečně nahradit dodávky pro občany. Nové závazné stanovisko bylo už nesouhlasné, přičemž nesouhlas byl velmi podrobně zdůvodněn.

Netrvalo dlouho a na podnět těžáře bylo Ministerstvem zdravotnictví nesouhlasné závazné stanovisko KHS Jihomoravského kraje zrušeno, stejně jako jeho pověření k vydání závazného stanoviska. Tím „obživlo“ souhlasné závazné stanovisko KHS Zlínského kraje. „Když správní orgán hygieny Jihomoravského kraje dal nesouhlasné stanovisko, byla mu tato agenda odebrána a přesunuta Zlínskému kraji, který již s těžbou problém neměl. To je snad optikou Zlínského kraje i pochopitelné, vodu z tohoto území pijí především občané Jihomoravského kraje, Zlínský kraj má jiné zásoby, a tak nemusí brát ohled na 140 tisíc obyvatel sousedního kraje,“ říká starostka Bílová.

Ani závazné stanovisko vodoprávního úřadu nebylo vydáno napoprvé. Vodoprávní úřad nejprve vydal nesouhlasné závazné

stanovisko, které bylo v přezkumném řízení, k němuž dal těžář podnět, změněno na souhlasné. Přitom obdobně jako v závazném stanovisku KHS Zlínského kraje krajský úřad nedostatečně zdůvodnil, proč je záměr možné umístit do aktivní zóny záplavového území, nebo proč je v pořádku, že záměr zasahuje do chráněné oblasti přirozené akumulace vod a do pásma hygienické ochrany II. stupně. Takže těžář nakonec potřebná souhlasná závazná stanoviska dotčených orgánů získal a do řízení o stanovení dobývacího prostoru je doložil. Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského vydal 9. 1. 2019 rozhodnutí, kterým stanovil dobývací prostor Uherský Ostroh, které je však podmíněno 58 podmínkami.

OBCE PROTESTUJÍ, ALE MARNE

Proti jeho rozhodnutí se tedy samozřejmě velké množství subjektů odvolalo a v současné době se čeká na rozhodnutí Českého báňského úřadu. Jak rozhodne, na to si budeme muset počkat. Zeptali jsme se tiskového mluvčího na podrobnosti k případu, dostali jsme tuto odpověď. „Zákon nám v žádném případě neumožňuje v průběhu správního řízení podávat jakákoliv stano-

viska. V současné době probíhá odvolací řízení a odvolací správní orgán shromažďuje nové podklady pro vydání rozhodnutí o odvolání. Informovat čtenáře odborného měsíčníku Moderní obec bude možné až po vydání rozhodnutí o odvolání, zejména po nabytí právní moci rozhodnutí. Tolik vyjádření tiskového mluvčího ČBÚ Bohuslava Machka z července 2019.

Odpůrci záměru těžby, především VaK Hodonín spolu s okolními obcemi, ve spolupráci s odborníky přes hydrogeologii, tedy neustále všemi dostupnými prostředky poukazují na důvody, které svědčí o neakceptovatelné rizikovosti záměru. Doposud však nebyly jejich argumenty ze strany úřadů vyslyšeny. Proti záměru těžby dalo jasné, nesouhlasné stanovisko 57 místních samospráv, ani to nebylo argumentem pro zamítnutí záměru. Podle právnický Ryšavé se v kauze nepochybně projevují i zásadní nedostatky legislativy v oblasti hornictví z roku 1988, která by si zasloužila novelizaci.

BOJ POKRAČUJE...

V popisovaném případě se pomyslně střetávají dva veřejné zájmy – veřejný zájem na těžbě nerostného bohatství a veřejný zájem na zachování vodního zdroje. V kontextu výše uvedených okolností by však jednoznačně měla převládnout ochrana vodního zdroje. Přitom pro MŽP může jít o ukázkový případ, v němž může naplnit své sliby o nutnosti chránit zdroje vody z důvodu narůstajícího sucha, a těžbě šterkopiskou v daném území dát v odvolacím řízení definitivně stopku. Postup ministerstva však tomu prozatím nenasvědčuje. Ředitel Pavel Koubek uvádí: „Bude-li to nevyhnutelné, jsme připraveni se soudit. Nelze dopustit, aby ekonomický zájem v podobě těžby šterkopiskou, pro kterou by se našla jiná vhodnější místa, převládla nad zájmem na ochraně jednoho z nejvzácnějších zdrojů pitné vody v republice.“

EVA VÍTKOVÁ

(s využitím podkladů Mgr. Kristýny Ryšavé z FBA)

